REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 263. Brașov, Sâmbătă 30 Noemvrie (13 Decemvrie). 1902.

Altă aniversare.

Aniversarea, ce s'a serbat erĭ cu atâta strălucire în capitala Românieĭ, ne mai aduce aminte nouĕ Românilor de dincóce de nisce întâmplărĭ interióre din Ungaria și Transilvania, ce au stat în strînsă legătură cu evenimentele esterióre ale resboiuluĭ ruso-româno-turcesc dela 1877.

După căderea Plevneĭ și întórcerea oștireĭ române victorióse de pe câmpul de resboiŭ, cu șirurile eĭ atât de mult rărite, cu stégurile ciuruite de glónțele inimice, marele patriot C. A. Rosetti, acela care între toțĭ bărbații de stat ai țĕrii a fost pledat în marele consiliu mai cu foc pentru trecerea Dunăreĭ și intrarea în resboiŭ a armateĭ române, a dis în parlament, că Plevna esternă e învinsă dér mai rĕmâne sĕ fie luată „Plevna internă“.

Décă și ce s'a putut realisa în ceștĭ doue-decĭ și cincĭ de anĭ din urmă în România pentru a atinge acéstă țintă, nu voim sĕ discutăm aicĭ.

Am avut însĕ și noi, ceștĭ din statul ungar, pe atuncĭ, o Plevnă internă, care nu a putut fi impresurată și luată nicĭ până în diua de adĭ, spre marea pagubă a țĕreĭ și a buneĭ înțelegerĭ și armonieĭ între popórele eĭ.

Acéstă Plevnă este cetățuia șovinismuluĭ violent, care s'a hrănit și se hrănesce mai mult numai din intoleranța și ura de rassă.

O probă deosebită a dat șovinismul, despre care vorbim, în privința acésta la 1877, când în potriva dorințeĭ hotărîte a diplomațieĭ monarhieĭ nóstre, în contra chiar a convingereĭ mai bune, ce-o avé distinsul bărbat de stat, contele Andrassy, a uneltit în tot chipul în contra Românieĭ și în favórea Turcilor, carĭ stăteau față în față cu ea ca dușmanĭ.

Cine nu-șĭ aduce aminte de complotul, ce l'a urzit în ținuturile săcuiescĭ din Transilvania acest șovinism, cu scop ca o legiune de Săcuĭ înarmațĭ, pentru carĭ erau deja procurate în ascuns armele și uniformele, sĕ năvălescă peste fruntarii în România spre a ataca pe la spate liniile de comunicațiune ale armateĭ române și rusescĭ, și a le nelinisci printr'un fel de resboiŭ-guerilla.

Complotul seŭ, cum i-se mai dicea, „puciul“ ungaro-secuio-turcesc a fost descoperit și suprimat cu concursul guvernuluĭ din Viena. Dér spiritul șovinist filoturcesc și vrășmaș de mórte Românilor, carĭ amenințațĭ de Turcĭ au trebuit sĕ scótă din téca ruginită paloșul strămoșesc, nu numai că n'a putut fi suprimat, cĭ nepermițĕndu-i-se sĕ aibă o resuflare, flacăra luĭ a erupt încă și mai tare.

In ajunul resboiuluĭ acest șovinism își începuse campania de ură contra Românilor, prin a lua în batjocură armata română. Este în general cunoscută povestea aceluĭ batalion de honvedĭ, căruia i-se atribuia vitejia nemai audită de a puté prăvăli întréga armată română în Dunăre.

După intrarea în resboiŭ li-se faceau gróznice imputărĭ Românilor din principat, că au avut „cutezarea“ sĕ se bată și eĭ cu Turcii.

„Am fost întrebațĭ“ — dise ministrul de esterne Cogălniceanu în camera română cincĭ dile înaintea luăreĭ Plevneĭ — „am fost întrebațĭ, pentru ce am luat parte la resboiŭ? Eĭ bine, n'am luat parte la resboiŭ după îndemnul nimĕnuĭ, nicĭ după cererea Rușilor. Am făcut acésta într'un moment, când armata nóstră se credea incapabilă de către honvedii unguresci, într'un moment, când armata nóstră se credea de uniĭ chiar netrebuinciósă. Eĭ bine, pentru-că póte și noi aveam un proces de judecat cu Turcia, judecata aceea trebue s'o hotărască tunul, pușca și sabia. Ne-am bătut pentru noi, ne batem pentru noi, nu ne batem pentru Rușĭ... Sângele soldaților noștri are sĕ facă România!“

Etă dér, că și șovinismul dușman Românilor a contribuit cu ceva la gloria armelor române!

Căderea Plevneĭ a fost și-a remas însĕ pentru acel soiŭ de patrioțĭ plinĭ de ură, dér lipsițĭ de orĭ-ce prevedere, un desastru și pentru causa lor care se identifică cu a Turcilor și cu a orĭ și cuĭ, numai ca sĕ nu se apropie și sĕ se împace cu causa libertățiĭ popórelor, de carĭ sunt încunjurațĭ și cu carĭ sunt avisațĭ a trăi împreună.

Câte-va dile după luarea Plevneĭ aceștĭ estremĭ cu creerii înfierbîntațĭ îmbrăcară doliul și cutreerau stradele din Buda și din Pesta strigând: „Jos cu Andrassy și cu Tisza! uneltele Vieneĭ!“ Intr'un mare meeting plângeau pe Osman-pașa cel prins și vulnerat, dicĕnd: „Turcul, aliatul nostru, încă mai este de scăpat, décă Ungurul va păși cu energie pe calea, unde-l chémă datoria și onórea. Óra faptei a sosit! Guvernul sĕ spună regeluĭ, că poporul doresce sĕ ia arma în contra Rușilor și Valahilor“! In acea di numai concentrarea întregeĭ armate comune din Budapesta a scăpat pe Tisza de resbunarea plebeĭ.

Nu se repetă óre și astădĭ în altă formă scene analóge?

Și șovinismul koșutiștilor își are aniversările sale.

Din dietă. In ședința de erĭ, Joi, s'a urmat desbaterea asupra indemnitățiĭ. *Verlan* Endre vorbesce și despre *cestiunea naționalităților* și spune, că până când Ungurii vor alerga după Austria, nu se póte pretinde, ca naționalitățile sĕ se mărturisescă Maghiarĭ. Naționalitățile nu gravitéză în afară. Românii vréu, ca în marginile Ungarieĭ, sĕ-șĭ dobândéscă o autonomie, ca a Croaților. — *Thaly* K. vorbesce contra băncilor românescĭ și despre politica „antimaghiară“ a Sașilor. Respectă autonomia bisericéscă, însĕ guvernuluĭ nu-i mai e permis sĕ tolereze politica antinațională a Sașilor sub scutul autonomieĭ de care se bucură.

Apponyi și „Temps“.

Un colaborator al diaruluĭ „*Temps*“ din Paris, care a umblat în vară prin Ungaria, publică în numitul diar un interview, ce l'a avut cu contele Albert *Apponyi*, presidentul camereĭ ungare. Apponyi vorbind și despre *cestiunea naționalităților* a sciut sĕ ametéscă pe diaristul frances cu următórele vorbe:

— Eu sper că va fi bine, dise sumețul grof. Naționalitățile din Ungaria nu stau pe basă istorică (!) Noi n'avem de a face c'un popor, cum sunt d. e. Cehii, carĭ au un mare trecut și tradițiĭ autonome. Cestiunea de naționalitate la noi este cu totul alta, ca în Austria. Un scriitor politic de la „*Revue des deux mondes*“ a încercat, într'un articol despre monarchia austro-ungară, sĕ pună sub aceeașĭ căciulă pe Slavii din cele doue state ale monarchieĭ. Acésta este o absurditate. Maghiarii stau la o superioritate intelectuală enorm de mare asupra celorlalte popóre din regatul ungar. Aprópe jumĕtate din locuitorii țĕriĭ sunt Maghiarĭ (!), ér décă considerăm numĕrul capacităților nóstre (!), raportul se ridică la 80—90%.

Despre Șvabii din Bănat Apponyi a dis:

— „Cunosc fórte bine pe Șvabii Bănatuluĭ, de multe-orĭ am lucrat (!) cu eĭ când mĕ aflam în oposiție. Eĭ sunt amicĭ credincioșĭ ai Maghiarilor și campania rĕutăciósă a câtor-va diariștĭ, n'are nicĭ o influență asupra lor“. (Atuncĭ de ce-i prigonesc procurorii și căpitanii de poliție? — Culeg.)

Despre Sașii din Ardeal a dis:

— „Trebue sĕ deosebim între eĭ doue felurĭ de ómenĭ: Supușii *lealĭ* și *trădătorĭĭ*. Ceĭ din urmă, carĭ sunt în minoritate disparentă, compromit pe ceĭ dintâiŭ, carĭ ca

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Rolul femeii în viéța publică.

In Bucurescĭ o domnișóră, cu numele Elena Popovicĭ, care făcuse studiĭ juridice și dobîndise diploma de licențiată în drept, a cerut sĕ fie admisă în barou și sĕ pledeze ca advocat alăturea cu colegii seĭ de sexul bărbătesc. Consiliul de disciplină a baroului a respins cererea domnișórei, de a o înscrie în corpul advocaților județuluĭ Ilfov. In diua de 25 Octomvrie s'a desbătut apelul domnișórei Popovicĭ înaintea Curțiĭ de apel din Bucurescĭ. Domnișóra a fost asistată de advocații Disescu, Alexandrescu, Panu și Mille. Apelul a fost respins. Din acest incident s'a discutat în diferite chipurĭ rolul femeiĭ în viéța publică. In diarul „Conservatorul“ d-l I. Massim-Lenș publică un articol mai lung asupra acesteĭ teme, din care estragem și noi următórele:

Femeia exercita o influență extraordinară asupra bărbaților. Romanii și Grecii respectau și onorau fără îndoială soțiile și mamele lor; dér acest respect și aceste onorurĭ, femeile le datorau, de sigur, calitățiĭ lor de soție seŭ mamă, ér nu sexuluĭ lor. La Germanĭ, din contră femeia însășĭ era respectată și onorată. Onóre luĭ Dumnedeu și femeilor! era devisa popórelor de rasă germanică. Acest cult pentru femeĭ, semnalat de Tacit ca unul din caracterele particulare ale Germanilor primitivĭ, a devenit unul din cele mai frumóse podóbe ale societăților moderne.

Dér moravurile și legile nu merg tot-déuna mână în mână. Décă moravurile proclamau pe femeiă egală bărbatuluĭ, legile, fidele tradițiunĭ romane, o țineau încă într'un fel de dependință, de incapacitate juridică.

Egalitatea civilă a celor doue sexurĭ este un principiu fundamental al legislațiunilor moderne (art. 7 cod civil român.) In afară de căsĕtorie, femeia este aprópe din tóte punctele de vedere egală cu bărbatul; ea nu póte fi tutore, afară numai décă nu e vorba de copiiĭ seĭ; nu póte fi curator seŭ consiliu judiciar; nu póte fi martor într'un act public; nu póte fi arbitru seŭ expert.

Femeia este esclusă dela drepturile politice, unele funcțiunĭ la care sunt deșĭ în majoritatea țĕrilor, sunt admise: funcționare în administrația poștelor, profesóre.

De câtă-va vreme există în țĕrile occidentale, și mai ales în Anglia, Statele-Unite și Franța, tendința de a lărgi cercul de ocupațiunĭ permise femeilor. Procesul este fórte pasionat între cele doue sexurĭ, și tinde sĕ devie din ce în ce mai pasionat.

In Franța și în Statele Unite femeia a reușit sĕ pĕtrundă la bara justițieĭ ca advocat; în Statele-Unite se vorbesce sĕ fie admisă și la vot.

La noi procesul de-abia începe, și promite sĕ fie fórte pasionat.

Se înțelege că dreptatea femeeĭ este mare din punctul de vedere al utilitățiĭ sociale și al dreptățiĭ: nu este drept sĕ refuzĭ uneĭ ființe omenescĭ ocupațiunile cinstite de care este capabilă. Dér din punctul de vedere al familieĭ, al căsĕtorieĭ și al existențeĭ societățiĭ, dreptatea femeiĭ trebue sĕ primescă un corectiv.

Femeia — afară de micĭ excepțiunĭ — e menită sĕ devie soție, sĕ devie mamă. Deșĭ egală bărbatuluĭ, ea pórtă numele luĭ, nicĭ o inițiativă nu-i e permisă, și nimic mai frumos și mai nobil, decât sarcina care 'i revine eĭ: crescerea copiilor și îngrijirea caseĭ comune. In interesul eĭ și al moralitățiĭ, este mult mai bine sĕ păstreze numai acéstă sarcină, lăsând bărbatuluĭ grija de a lupta în mijlocul infernuluĭ social, pentru îngrijirea eĭ și a copiilor.

Feminismul rĕu înțeles conduce la distrugerea familieĭ, la celibat, la distrugerea societățiĭ, la distrugerea celeĭ mai frumóse instituțiunĭ: căsĕtoria. Căsĕtoria este basa familieĭ, este basa societățiĭ, și acolo unde feminismul face progrese, căsătoriile devin din ce în ce mai rarĭ.

In Franța intelectualii de frunte încep sĕ se îngrijéscă de progresele feminismuluĭ. Dilele trecute a apărut un roman întitulat „l'Associée“, în care Lucien Muhlfeld, un atât de cunoscut scriitor, arată

i în Austria, unde partea mai preponderantă a populației germane e fidelă împĕratului, nicĭ că vrêu sĕ audă de pangermanism și de uniunea cu Germania. E rĕu însĕ, că partea acésta (a Sașilor) nu desavuéză destul de categoric doctrinele nebune ale minorității“...

Cetitorii lui „Temps“ se vor fi amusat binișor cetind aceste ciudate pĕrerĭ asupra cestiunii naționalităților în Ungaria, cestiune, pe care groful din fruntea dietei unguresci vré s'o reducă la zero când dice, că naționalitățile „nu stau pe basă istorică“....

Acțiunea contra Venezuelei.

In republica Venezuela lunĭ de dile a bântuit revoluțiunea, pe urma căreia au suferit pagube marĭ Englesii și Germanii stabilițĭ acolo. Trupele presidentului *Castro* au biruit pe revoluționarĭ. Representanții Engliterei și Germaniei au pretins, ca Venezuela sĕ plătéscă pagubele suferite de supușii lor anĭ de-arêndul, dér mai ales în timpul ultimei revoluțiunĭ. E vorba de o sumă mare, pe care presidentul Castro nevrênd s'o plătéscă, guvernele din Londra și Berlin i-au trimis un ultimat la 7 Decemvrie. Și au mai trimis: Englitera 8 vase de rĕsboiŭ, Germania 7 vase de rĕsboiŭ, carĭ circulă în apele porturilor Venezuelei.

Terminul ultimatului a espirat în 9 Decemvrie, și fiind-că guvernul din Caracas (capitala Venezuelei) n'a rĕspuns nimic, vasele de rĕsboiŭ ale numitelor puterĭ au deschis acțiunea contra republicei. Au început blocada și au capturat deja mai multe vase de rĕsboiŭ venezuelane.

Drept variație, lumea ar avé decĭ spectacolul unui nou rĕsboiŭ. De-astă-dată în contra unei republice micĭ din America de Sud.

Am dis, că presidentul Castro n'a rĕspuns la ultimatul celor două marĭ puterĭ. In schimb însĕ el într'un manifest adresat poporului protestéză în contra siluirei din partea lor și în fine, în tonul conscienței naționale declară, că *cu preț umililor nu vrea pacea.*

De-ocamdată Statele-Unite privesc în tăcere lucrurile. Guvernul din Washington a declarat, că n'are nimic în contra reglementării Venezuelei, cât timp acéstă reglementare nu aspiră la cucerire și nu se atinge de principiul Monroe, care scim, că nu toleréză, ca putere européná sĕ ocupe în America un pălmac de pĕmênt măcar.

Urmările acestui ciudat conflict se vor vedé acușĭ. Ele pot sĕ fie fórte seriόse. Guvernul din Caracas s'a mulțumit de-ocamdată sĕ aresteze pe toțĭ supușii englesĭ din capitală, drept rĕspuns la capturarea a patru vase de rĕsboiŭ venezuelane din partea Englesilor.

Ludovic Mocsary despre cestiunea naționalităților.

— Urmare. 8 —

„Budapesti Hirlap“ vorbesce într'un articol întitulat „Șovinism“, în nr. de la 26 Maiŭ 1901, despre șovinismul mare și mic, i-se pare prea mic șovinismul, ce se mișcă în cercul nostru strîmt și-i pune în fața politica cuceritóre a Romei. Ĕtă partea articolului, care indică căile și mijlócele pentru realisarea unei astfel de politice maghiare:

„Marele șovinism proclamă așa-dér, că maghiarismul sĕ ocupe o posiție dominantă pe acest pămênt și sĕ câștige forță atractivă și imperativă și în afară de granițele lui. In marele sĕu șovinism sufletul maghiar nu arde de dorul, ca ideile și invențiile marĭ sĕ iese din uzina creerului sĕu, ci de dorul, ca toțĭ aceia, carĭ trăesc orĭ sunt siliți a trăi în sfera de influență a statului nostru, aparțină ei orĭ-cărei rasse, prin mijlocirea nóstră, prin spiritul nostru, din mânile nóstre sĕ dobândéscă succesele. Nu atêrnă astădĭ cu totul de la noi sĕ ne ridicăm la nivelul culturei moderne unde stă Apusul; noi numai pas de pas, în progresși pe cale lungă putem ajunge până acolo. Atêrnă însĕ de la noi a capta resultatele culturei universale și a-le plasa aicĭ acasă, apoi *smălțuite prin sufletul nostru sĕ le dăm mai departe, sĕ punem Europa sub etichetă maghiară*, în frumsețĕ neaoș maghiară. Acesta este rolul conducĕtor pe care, fiind-că ne compete în Europa orientală, trebue sĕ-l avem“.

Ideile acestea sunt din aceeașĭ sorginte cu ideia despre „imperiul maghiar“, pe care a lansat'o tot „Budapesti Hirlap“. Imperiu maghiar! Ar fi așa-dér în loc de mult pomenita utopie despre o mare putere austriacă, utopia despre marea putere maghiară. Dér acele articole imperialiste c'un avênt așa de înalt, invócă tablourĭ amețitóre, în cât au deșteptat în sufletul omului fiorul sfânt al oraculului. Erau cam greu de priceput, par'că ai fi audit pe Pythia din Delphi îngânând vorbe numai de jumĕtate ințelese, când inspirată de zeul Apollo, șede pe tripedul ei în sfânta peșteră.

Cum trebue adecă sĕ înțelegĭ cuvintele acestea? Cred, că se póte dice despre acéstă extasă pithiană, că este în ea ceva din sistemul lui Hamlet. Totul nu e însĕ de cât o invenție genială, ca sĕ nu dic viclénă, pentru sprijinirea politicei partidului guvernamental și a șovinismului dominant: Sĕ ridicăm cestiunea la un punct de vedere nou și mai înalt; sĕ prindem taurul de córne; sĕ apelăm la iubirea de rassă a Maghiarului, dér tot-odată și la vanitatea lui, la înclinările lui spre domnie; sĕ facem sĕ-i strălucéscă înaintea ochilor gloria veche, epoca regelui Ludovic cel Mare, cele „trei golfurĭ de ocean“; astfel vom puté face mai ușor sĕ mistue în primul rênd ideia adĭ mult pomenită despre punctul de gravitare maghiar în monarchie, căcĭ prima etapă a imperiului maghiar ar fi în tot casul transpunerea punctului de gravitare al monarchiei austro-ungare în Ungaria, Lueger et Comp. rĕmănênd isolațĭ în Viena. După ce însĕ cestiunea strămutării punctului de gravitare al puterii în monarchie atêrnă în cele din urmă de la hotărîrea ei, ér acéstă hotărîre atêrnă de la întrebarea, décă ne va succede a supralicita pe toțĭ concurenții noștri, noi drept preț al ajungerei primei etape a marei puterĭ maghiare trebue sĕ împlinim tot ce doresce puterea adecă gura și ochii lui Krieghammer, sĕ tăcem când ni-au spus înainte ce va veni: tunurĭ, regimente nouĕ, vase de rĕsboiŭ; sĕ punem la buzunar pe Hentzi, pe Kossuth și statua libertății, pe Gotterhalte, tot. Sic itur ad estra, — acésta esta calea către imperiul maghiar.

La asta se reduce ideia sublimă a imperiului maghiar și resolvirea cestiunei naționalităților contemplată din punct de vedere mai înalt. "Budapesti Hirlap" nu se opresce însĕ la acel *modus procedendi* al marelui șovinism, ca adecă mai întâiŭ sĕ transpunem la noi punctul de gravitare al monarchiei, sĕ ne încorporăm monarchia, apoi sĕ cucerim întrégа Europă rĕsăritênă, impunêndu-i-ne cu superioritatea cu care Roma a cucerit lumea jumĕtate, sĕ fim adecă și noi Romanĭ, — ci amintesce și unele mijlóce când dice, că naționalitățile nostre, apoi Europa de sud-ost „prin mediațiunea nóstră, străformate prin spiritul nostru, smălțuite prin sufletul nostru, sĕ capete binefacerile culturei apusene“. Ce este acésta, décă nu lozinca „culturei maghiare“ și a „unității culturale“, lozincă ce numai atuncĭ póte sĕ aibă ințeles adevĕrat, décă o desbrăcăm până la nuditate și o numim pe adevĕratu-i nume: *maghiarisarea.*

După cele ce le-am dis mai înainte, nu voiŭ mai vorbi despre acésta. Vrêu sĕ pun numai câte-va întrebărĭ apostolului marelui șovinism. Cum îșĭ închipuesce el sĕ siléscă de pildă pe Românĭ, ca pe Schiller, Molière, Schakespeare sĕ nu-l cetéscă nicĭ în original, nicĭ în limba materna, ci numai în traducere maghiară? Séu cum ar fi posibil și spre ce scop s'ar face, ca de succesele technicei vaporului și electricității, carĭ „n'au eșit din usina creerului nostru“, ele (naționalitățile) sĕ useze numai în starea smălțuită prin sufletul nostru? De géba ne-am preface noi în Romanĭ, căcĭ *naționalitățile de adĭ nu sunt barbari de aceia cu carĭ Roma a sciut sĕ tracteze.* Intru cât ele, precum și noi inșine, sunt cam înapoiate în cultură și în privința acésta au încă mult de îndreptat, — *acésta o pot face nemijlocit și n'au nevoie tocmai de mediațiunea nóstră.*

(Va urma).

Marea catastrofă de pe Dunăre.

Una din acele catastrofe, scrie „Cronica“, ce sgudue câte odată viața și existența comerciului întreg, este pe cale sĕ se întâmple.

De când se scie și de când se face navigațiune pe Dunăre, nu s'a mai vĕdut o jale atât de mare, de cât acea care se vede astădĭ.

Nicĭ odată nu s'a vĕdut o închidere a Dunării, care se cuprindă în ghețurĭ de odată în mijlocul ei atâtea și atâtea decĭ de vapóre și de șlepurĭ pregătind pagube ce nu se pot evalua.

38, nicĭ mai mult nicĭ mai puțin de cât *38 de marĭ steamere*, purtând diferite pavilióne, între carĭ și patru vapóre ale liniei *Iohnston linie* se află prinse între Galați și Brăila în mijlocul ghețurilor, neputênd înainta nicĭ un pas și neputênd scăpa din ghiarĕle, carĭ amenință sĕ cotropéscă interesele proprietarilor lor.

Afară de aceste *38 de marĭ vapóre* se mai află *blocate în mijlocul* ghețurilor, *peste 200 de șlepurĭ în tot cursul Dunării între Turnu-Severin și Sulina.*

Tóte încercările, carĭ se fac pentru a se tăia ghiața și a se puté face eșirea vapórelor din blocaj, au rĕmas zadarnice până în acest moment.

Cu grózа́ ne putem închipui, care vor puté fi nenorocirile carĭ se vor întêmpla décă ghiața nu va puté fi sfărîmată și décă vapórele vor fi nevoite sĕ stea blocate până în luna Martie.

Ca sĕ se înțelégă cât de mare este acéstă nenorocire, trebue sĕ arătăm, că *cheltuelile fiecăruĭ steamers pe di sunt între 1000 și 1500 lei* și atuncĭ numai *îșĭ va puté face orĭ și cine ideie de perderile enorme, ce vor suferi proprietarii de vapóre.*

Și peste aceste perderĭ enorme, pagubele se vor urca încă prin cheltuelile carĭ vor necesita acest blocaj.

Și pagubele vor fi mai de enorme și pentru *societățile de asigurare maritime* căcĭ este de prevĕdut că vor fi multe accidente când ghiața se va rupe și va porni vapórele vor păté eși.

Și astfel proprietarii de vapóre, societățile de asigurare, un întreg și întins comerciŭ vor suferi pagube atât de incalculabile, carĭ de sigur se vor resimți mai mult la primăvară.

Căror cause se datoresce acéstă nenorocire, nu se póte încă spune cu siguranță.

Vapórele au fost prinse pe neașteptate în urma înghețului Dunărei, *atuncĭ când încă nu se aștepta nimenea la acésta.*

Circulă svonul însĕ, că una din causele cele mai principale ar fi lipsa de piloțĭ necesarĭ.

La o convorbire avută erĭ cu d-l Wiliams unul dintre cei mai distinșĭ membri ai Coloniei englese și representantul marei case *Watson & Youel*, d-sa ne-a confirmat via îngrijire, care domnesce în întréga lume comercială și acea a proprietarilor de vapóre.

La Londra cu deosebire acéstă scire a făcut mare impresie.

SCIRILE DILEI.

— 29 Noemvrie v.

Maj. Sa monarchul nu mai sufere de durerĭ reumatice. Starea sănĕtății monarchului s'a ameliorat așa de mult, încât erĭ a putut părăsi Schönbruum-ul și s'a reîntors la Viena, pentru a resolvi afacerile de stat curente.

Secțiunea Berlin a Ligei. In ședința de la 23 Noemvrie a comitetului central al Ligei culturale s'a primit îmbucurătórea scire că secțiunea Berlin a Ligei s'a reorganisat pe dintregul. S'au înscris 42 de membri, dómne, domnișóre, domnĭ. Comitetul secțiunei Berlin s'a constituit precum urmézâ: d. Stefan Orășanu președinte, d. C. Bușilă vicepreședinte, d. Septimiu Mureșianu secretar, d. M. Sterescu casier și d. Iuliu Nemeș censor; membri în comitet au fost aleșĭ domnii Alex. Maxim și Adrian Cristea. Intr'o ședință solemnă, care a urmat după constituirea secțiunei și alegerea comitetului, s'au ținut calde cuvêntărĭ, în carĭ membrii secțiunei Berlin au fost îndemnațĭ sĕ se facă apostolii marei idei urmărită de întréga Ligă: unitatea culturală a tuturor Românilor.

Profesorii de la gimnasiul săsesc din Reghin au trimis foilor din Clușiŭ și Budapesta următórea declarație: „După „Országgyülési Ertesitö“, suplem. la nr. 279 al monitorului „Budapesti Közlöny“ de la 4 Decemvrie 1902, fóia 22, d-l Dr. Alexandru Gaal în ședința de la 3 Decemvrie 1902 a afirmat următórele: „Biserica lut. întreține în Reghin un gimnasiu cu patru clase, a cărei limbă de predare este esclusiv cea germană. De ce spirit este animat acest gimnasiu, vrêu sĕ ilustrez printr'un esemplu: Cu ocasiunea unei petrecerĭ s'a arborat un stég unguresc, care a fost rupt în cursul nopții și călcat în noroiŭ și acésta au făcut'o profesorii“. — Fiind-că nu ne putem îndoi, că sub profesorii despre carĭ se face amintire în afirmația de mai sus, sunt de a se înțelege profesorii de la gimnasiul săsesc din Reghin, subsemnațĭ profesorĭ ai gimnasiului din Reghin declară, că afirmația acésta este *neintemeiată și neadevĕrată.* — Reghin 9 Decemvrie 1902. ss.: Wilhelm *Henning*, Heinrich *Schuster*, I. C. *Rösler*, Dr. Gustav *Kinn*, I. I. *Klein.*

care trebue sĕ fie adevĕratul rol al femeii în societate. Acest roman a inspirat cunoscutului critic Catulle Mendès un articol în care spune între altele: „Décă femeia „iubesce, adecă décă este într'adevĕr fe„meie, căcĭ femeia nu este femeie, decât „prin dragoste, după cum bărbatul nu este „bărbat decât prin forță — ea va face tot „ce póte pentru binele, pentru fericirea „bărbatului sĕu... Nu pentru-ca sĕ fie sóța „unui om mare, nu pentru ca sĕ fie ce„lebră, séu bogată, dér numai pentru ca „sĕ fie iubită, pentru că iubesce, muncesce „cu bărbatul sĕu, pentru el, îl conduce, îl „sfătuesce, îi insuflă idei marĭ, generóse, „sciința chiar, pe care n'ar fi căpătat'o „fără ea“. Da, ĕtă rolul femeii! Deși înzestrată cu calitățile cele mai marĭ, ea trebue sĕ se căsĕtoréscă, sĕ devie sóță iubitóre și iubită, sĕ devie asociată bărbatului sĕu din tóte punctele de vedere. La adăpost de tóte relele sociale, protejată și apĕrată, ea trebue sĕ îngrijéscă de copii, sĕ-șĭ susție bărbatul în lupta pentru existență, și sĕ contribue la progresul omenirii insuflând bărbatului sĕu, pe cât va putea, ideile marĭ și sentimentele nobile cu carĭ natura o va fi înzestrat. Beneficiul ei? Sĕ iubéscă și sĕ fie iubită!

Bărbații modernĭ trebue dér sĕ se gândéscă bine, după ce vor ceti romanul lui Lucien Muhlfeld. „Femeia, care a fost „sclavă vrea, bună și inteligentă, sĕ devie „asociată, sĕ concure la fericirea la bo„găția, la ilustrarea bărbatului. Dér n'ar „voi sĕ consimtă la un târg, în care ea sĕ „n'aibă în schimb nicĭ măcar dragostea, „care i-se datoresce, chiar décă n'ar da „nimic în schimb... Sclava devenită fără „nicĭ un folos asociată, va voi sĕ devie „liberă. Ea va întrebuința singură, pentru „ea, tótă cultura pe care a câștigat'o, tótă „activitatea ei morală și fisică. Țineți so„cotélă de colaborarea soțiilor, și mai ales „iubiți-le! séu décă nu, ele vor renunța „la visul antic al dragostei în căsĕtorie. „Fără voia lor, grație stupidității bărba„tului inconscient, va veni timpul când... „îndeplinindu-se teribila profeție a poe„tului:

„...Se jetant de loin un regard irrité,
Les deux sexes mourront, chacun de leur côté“.

Donațiune. D-l *A. F. Robescu*, pensionar și mare proprietar, fratele d-lui C. F. Robescu, primarul Bucurescilor, a donat Casinei școlelor, de pe lângă ministerul instrucțiunei publice, mai multe imobile din Bucuresci, în valóre de peste 350.000 lei.

Comisiunea de incompatibilitate a camerei ungare a desbătut în ședința de la 10 Dec. casul de incompatibilitate al deputatului săsesc Carol *Lurtz*. A fost citat la ședință și Dr. Arnold *Brasch*, care acusase pe Lurtz de *nepatriotism*, fiind-că într'un respuns ce l'a dat la o scrisóre a unui comerciant din Germania a dis, că locuitorii Ungariei nu sunt toți Maghiarî și că numele orașului Brașov nu e numai „Brassó“, ci și „*Kronstadt*“. După o consfătuire mai lungă și după-ce d-l Carl Lurtz s'a apărat cu succes, comisiunea *n'a dat loc* acusărei lui Brasch, fiind-că acesta nu s'a referit la nicî un paragraf, pe basa căruia s'ar fi putut enunța incompatibilitatea.

O nouă revistă în România. Sub conducerea savantului Hajdeu și a d-lor Zamfir C. Arbore, Victor Crăsescu și T. Boală, va apăré, spune „Cronica“, în primele dile ale lunei Decemvrie „*Amicul copiilor*“, revistă ilustrată pentru copii și adolescenți, la care revistă vor colabora și mulți alți literați.

Transferărî în reserva de honvedî. Pe diua de 31 Decemvrie au mai fost transferațî în reserva honvedimei următorii domnî sublocotenențî: Severin *Bumbacu*, Petru *Bucium*, Ioan *Adamovicî*, Petru *Pentia*, Iosif *Diamandi*. Dr. Traian *Șincai*, Gheorghe *Bibo-Bige*, Iuliu de *Balcu*, Valeriu *Milovan*, Valeriu *Domșa* și Ioan *Iorga*.

Din Todor „Fodor“. Bietul gendarm Todor. originar din Poiana, și stabilit cu familia ca gendarm reg. ung. în Săcele, a ajuns și el sĕ trécă prin botezul *maghiarisării numelui*. D-l ministru de interne i-a dat „voie“ sĕ-șî schimbe numele din Ștefan *Todor* în *Fodor* István.

Numirea de „doctorand“ interdisă. Rectorul universității din Viena Gussenbauer a afișat dilele acestea la tabla négră un ordin, prin care aduce pe cunoscința studenților, carî au început sĕ facă esamenele (rigorósele) de doctorat, că nu le este permis a-se titula *doctoranḑî*, neavênd acéstă numire nicî un temeiŭ în regulamentele universitare.

„Un învĕțător persecutat“. Sub titlul acesta „Kel. Ert.“ aduce următórea scire: Dilele acestea s'a presentat în audiență la ministrul de culte învĕțătorul Carol Péter, ca sĕ se plângă de persecuțiile ce avù a-le suferi din partea parochului. Péter fusese numit la 1900 de către episcopul conte Majláth învĕțător la școla confesională din Oláhfalu. Abia îșî ocupase însĕ catedra, când étă, că ajunge în conflict cu parochul, care cerea de la dênsul sĕ facă și pe sacristanul, sĕ tragă clopotele, (!) sĕ măture biserica (?) și sĕ sĕvîrșéscă alte lucrurî „incompatibile cu demnitatea unui învĕțător“. Péter refusà a-se supune. Parochul îl denunță atuncî pentru blasfemare și neglijarea serviciului divin. Péter fù lăsat la postul sĕu încă pe un an de probă, în August a. c. însĕ fù congediat fără cercetare disciplinară și fără sĕ fi fost însciințat ministrul instrucțiunei publice, cu tóte că școla are subvenție de 1700 cor. de la stat. Ministrul a promis învĕțătorului, că va cerceta afacerea“.

Am publicat scirea de mai sus, pentru-că ne arată un cas simptomatic, care se repetă în timpul din urmă în diferite părțî și avênd tot-déuna persóne agente: 1) ca erou al dramei pe un învĕțător confesional „cu demnitate“, care nu vré sĕ sĕvîrșéscă funcțiunile bisericescî, apoi 2) pe un paroch, care „asupresce“ pe „demnul“ învĕțător și în fine 3) pe ministrul instrucțiunei publice cu ademenitórea subvenție.

Lupii. Se scrie din Rîmnicu-Vîlcei: Gerul cel mare îi gonesce pe lupi din munțî până la bariera orașului, unde tótă nóptea li-se aud urletele sĕlbatice. Alaltă-erî nópte în comuna Vogorenî o fată tînĕră care eșise în curte, sĕ vadă de vite, a fost atacată de un lup. La strigătele ei desperate, au eșit cei din casă și au gonit fiara flămândă. Fata a suferit rănirî grave. De câțî-va anî, fiind vînătórea oprită în munții Rîmnicului, lupii s'au înmulțit.

Tóte liniile căilor ferata române au fost curățite și redate circulărei, afară de linia Ciulnița-Slobozia. Circulația trenurilor de marfă a fost însĕ întreruptă pe tóte liniile. Trenurile de persóne sosesc încă totu-șî cu óre-carî întârḑierî.

Mĕsură preventivă. Se scie, că în Moldova, mai ales în județul Iașî, mulțî Turcî, dându-se ca creștinî, s'au căsĕtorit cu fete dela țéră, carî în urmă au fost silite sĕ suporte consecințele neprevederei lor. Ministerul de interne român a adresat o circulară prefecturei județului Iașî, prin care îi pune în vedere sĕ facă cunoscut primarilor din comunele rurale, că orî de câte-orî fiicele sătenilor s'ar căsĕtori cu vre-un strĕin, sĕ cerceteze bine proveniența acestui strĕin, precum și religiunea și némul lui, pentru-ca pe viitor aceste nenorocirî sĕ fie înlăturate.

Reuniunea de cântărî săsésca va da primul sĕu concert reglementar din acest an, care este anul 44 administrativ, *Sâmbătă în 13 Decemvrie* séra, în sala de concerte. Concertul va purta numele de „*Serbarea Hedwig*“ și se va da sub conducerea măestrului de concerte d-l Paul *Richter*. Programul: 1) Cântec poporal ardelenesc, de Ioh. *Lukas Hedwig*. 2) Amintirea lui Ioh. Lukas Hedwig, de măestrul de cor onorific Rudolf *Lassel*. 3) „Minunile Atotputerniciei“, oratoriu pentru solurî, de Ioan *Lukas Hedwig*. Solo de sopran: Dómna Daisy *Krones*, Solo de bariton: D-l Gustav Hain. Orchestra comunală, întărită cu membrii societății filarmonice. — Cu acéstă ocasiune amintim, că reuniunea acésta, care pórtă numele de „Kronstädter Männer-Gesangverein“ a publicat acum anuarul pe anul 43 administrativ, de Gustav *Philipi*, secretar.

Societatea de patinagiu. Comitetul societății de patinagiu din Brașov a ținut aséră o ședință la birtul „Para de aur“ și a pus la sorțî cele 11 losurî (Hausbau-Anteilscheine), carî în conformitate cu planul de sortire trebue sĕ fie rĕscumpĕrate în anul 1902. Au eșit la sorțî următorii: N-rî: 82, 83, 90, 129, 130, 140, 161, 185, 223, 266, 269.

Proprietarii acestor numerî sunt învitațî a-șî rĕscumpĕra losurile (Anteilscheine) în diua de 15 Decemvrie a. c. la cassierul societății, d-l Fritz *Iacobi*, la institutul general de economii din Brașov (Kronst. allg. Sparkassa) în órele de biurou 8—12½ a. m., deóre-ce conform planului de sortire, fructificarea lor se stinge cu diua de 15 Decemvrie.

La cestiunea invĕțătorilor din Sĕlagiu.

(Fine.)

Fără a hesita trebue sĕ o spunem cu tótă francheța, că după atâtea nelegiuirî ce am suferit și suferim tot din „bunăvoința on. cler“, am fost fórte plăcut atinșî de purtarea întru adevĕr corectă și legală a pretorului Tarpai cu ocasiunea investigațiunei contra lui Vasilie Olteanu.

Din capul locului — ca sĕ fim bine înțeleșî — trebue sĕ declarăm, că pe noi nu ne conduc preocupărî morbóse în forma celor ce s'au publicat în „Gazetă“. Noi nicî când nu am luat în apĕrare *persona* lui Olteanu și nicî *faptele lui personale*. Noi apĕrăm numai și numai interesele statului învĕțătoresc. Cei-ce vorbesc despre noi contrariul, sunt clevetitorî ordinarî. Noi și în casul de față, prin trimiterea celor 2 representanțî ai statului învĕțătoresc, rugațî a fi bărbațî de încredere la acéstă investigațiune, n'am voit alt-ceva, decât a insista, ca *interesele generale* ale corpului învĕțătoresc sĕ fiă apĕrate, căcî după ḑicala: „aḑî mie, mâne ție“, stând lucrurile atât de slab, ușor sĕ póte întêmpla, că cu vină orî fără vină, mâne poimâne sĕ-o pățim și noi, carî — nu ne scim îndestul umili, întocmai așa precum a pățit'o Olteanu.

Cel ce este pĕcătos sĕ se pedepséscă cu tótă stricteța, însĕ aceea, că ne interesăm noi de sórtea nóstră, așa credem, nu ni-se póte imputa și respective, nu cugetăm a fi ceva pĕcat mare. „Bunăvoința părintéscă“ însĕ — așa vedem — acest fapt ni-l atribue de *nesupunere*.

A fost defiptă ḑiua investigațiunei și esmișii veneratului consistoriu școlastic din Gherla, dimpreună cu representantele forului administrativ comitatens, erau la fața locului. Cum-că poporul întru adevĕr a fost instruat asupra întrebărilor, ce le va primi și rĕspunsurile ce le va da, apare și respective se vede cu acuratețǎ de acolo, că unii acusatorî, carî de altcum nu sciu nicî ceti, nicî scrie, au venit cu acuse de felul că: de la órele 10—11 în luna lui Februarie dascălul n'a fost în școlă; n'a propus corect computul, geografia; la esamen n'au fost de cât 10—15 școlarî, până când protocolul luat de protopop documenteză chiar contrariul, și alte acuse de felul acesta. Culmea șireteniei însĕ s'a observat acolo unde poporul „*instruat de órecine*“ în mod vĕḑut, strigă în gura mare către pretorele Tarpai: „Noi suntem în țéră unguréscă și *poftim ca copiiĭ noștri sĕ scie bine ungaresce, dascălul însĕ nu-i învață*, ceea ce pe noi ne vatĕmă peste mĕsură.“ De unde scie țĕranul necărturar vorbi așa? Sĕ subînțelege: Cei doi învĕțătorî. carî erau de față ca bărbațî de încredere, s'au indignat peste mĕsură la auḑul acestor declarațiunî și asupra modului nerușinat cum poporul acela a fost instruat ca sĕ pretindă aruncarea învĕțătorului din post, pe motive de felul acesta, la ce un domn preot, care era de față, a ḑis: Nu trebue sĕ vĕ mirațî de loc, căcî în mâna comisiei este o declarațiune în scris a unui factor școlar marcant, prin care întru adevĕr sĕ documenteză, că *Vasilie Olteanu n'a propus cu succes limba maghiară în școla sa.* La acésta nu mai trebue comentar!

Poporul striga și mai departe în gura mare, ca sĕ-l audă Tarpai, că la casul, décă dascălul nu merge, ei *sĕ fac Ungurî.* Aci apoi a intervenit Tarpai și le-a spus: „Ómenî bunî, fițî liniștițî, noi nu vĕ primim între Ungurî, căcî nu ne trebue ómenî de aceia, carî pentru că 'șî cere învĕțătorul plata lui bine meritată, vin aicî și strigă, că se vor face Ungurî. *Fițî numai d-vóstre și pentru mai departe Românî bunî și vĕ cinstițî școla și învețătorul, căcî de aicî vețî culege fructe bune și folositóre. Noue nu ne trebuesc ómenî, carî nu-șî sciu cinsti școla și învețătorul lor*“.

De observat este și aceea, că în Periceiu este școlă de stat cu 4 învĕțătorî. Poporul învrăjbit striga în gura mare, că „*la acea școlă mai cu mare succes învață pruncii*“, deci dovadă că dascălul lor nu este bun Tarpai și aci le-a ḑis: „*Dragii mei acolo la școla de stat sunt 4 învĕțătorî la 6 classe; ér d-vóstre avețî numai unul, decî este ușor de priceput, că 4 pot face mai bun spor ca unul. Fițî numai în pace, căcî și în școla d-vóstre se învață destul de bine copiiĭ în tótă direcțiunea*“.

Ce a făcut decî Tarpai? Ne-a apĕrat el prin vorbe cinstite adresate către popor în fața locului, A făcut decî streinul ceea ce era dorință sĕ o facă — Românii presențî.

Mult stimate d-le Director! Vĕ rugăm, fițî bunî și cetițî de 3 *orî*, ba de 10 orî ceea-ce a ḑis *poporul* instruat de „óre-cine“, póte de curatorii și senatorii, carî umblă din casă în casă oprind pe ómenî a nu-șî da copiiĭ la școla română confesională. Cetițî apoi tot de atâtea-orî ceea-ce a spus preotul român, care din întêmplare a fost de față cu ocasiunea acelei investigații: că un factor marcant școlar dă declarațiunî despre un dascăl român, că nu a propus cu succes limba maghiară în școlă, decî merită ca sĕ mérgă.

Binevoițî apoi a ceti de multe-orî ceea-ce a ḑis un Maghiar (Tarpai), și după ce le-ațî cetit cu atențiune, vĕ rugăm fițî bunî și vĕ facețî conclusiunea. Așa credem, că vețî afla ceva putred la noi și vĕ vețî convinge, că putrejunea o nutresc alții, și nu noi cei ce suntem acusațî, că ne lipsesce „demnitatea națională“.

Intre astfel de împrejurărî s'a ivit între învĕțătorî idea de a mulțămi lui *Tarpai* pentru devotamentul, cu care el. un strĕin a luat în apĕrare justa nóstră causă și încă chiar față de cei, carî erau de un sânge cu noi. Sĕ mulțămim unui strĕin ceea-ce ar fi trebuit a mulțămi între împrejurărî sănĕtóse Românilor, carî au fost de față. S'a scris și publicat în forma cunoscută, dér nu cu intențiunile, ce ni-se atribue. Inverșunațî cum eram după cele întêmplate, am hotărît că décă poporul nostru (precum din mersul lucrurilor putem presupune) instruat de „óre-cine“ — acum nu pentru prima dată vine și ne acusă la autoritățile administrative că nu propunem cu succes limba maghiară (la investigațiunî, acesta e un punct cardinal, de care se folosesc ómenii noștri), lasă déră, că de aci înainte vom face destul acestei cerințe, ca nu cumva — cu data ocasiune — sĕ ne mai pótă acusa și spune în față, că la acest punct suntem neglegențî. De aceea am ḑis dér. că vom lupta în rîndurile cele mai dintâiŭ de bătaie, ca sĕ nu mai aibă nimenî prilegiu a ne invinui, că nu facem destul legilor și ordinațiunilor mai înalte.

In fine declarăm și aceea, că noi cei ce am subscris articolul deja cunoscut, (adecă „Felébredésul“,) cu d-nii preoțî din parochiile unde servim, nicî-când n'am avut nicî o neplăcere, nicî n'am ridicat nicî o acusă contra domniilor sale, ci am voit numai a apĕra causa și interesele generale ale statului nostru învĕțătoresc. Și de s'ar simți totușî vătĕmațî prin ceva, pe acéstă cale ne cerem scusele!

Dascălii Sĕlăgenî.

ULTIME SCIRI.

Bucurescî, 11 Decemvrie. Adunarea deputaților a hotărît cu unanimitate, la propunerea presidentului ei M. Pherekide, *sĕ se ridice în capitală un monument în amintirea rĕsboiului independenței și în onorea armatei*. Spre acest scop este afectată o sumă de 500,000 lei din escedentul eserciţiului 1901—1902. Se va împlini decî dorința națiunei de a simbolisa și perpetua printr'un monument gloriósele amintirî ale rĕsboiului pentru neatêrnare.

Carracas, 11 Decemvrie. Aicî au fost arestațî 97 supușî germanî. Englesii din Carracas toțî au fost arestațî. Poporul a voit sĕ ia cu asalt edificiul ambasadei și consulatului german. S'au auḑit strigându-se: „Mórte Germanilor!“ Mai multe stindarde englese și germane au fost arse.

Sosițî în Brașov.

Pe ḑiua de 11 Decemvrie.

Europa: Löwy, Havas, Grünberger, Pesta; Bradl, Rechnitzer, Weiss, Viena; Fuchtl, Oradea; Baumann, Sebeșul s.; Fischer, Triest; Zakarias, Os. Szepviz.

Bucurescî: Benedek, Kolbán, Pesta; Ernest, Neoplanta: Gutt, Viena.

*Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.***
*Redactor responsabil: **Traian H. Pop.***

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov,

se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Taina norocului séu Povestea satului Nemernicenĭ de Tache *Brânduş*. Acésta carte e fórte potrivită pentru poporul nostru şi costă 1 cor. (+10 b. p.)

Balade poporale de Avram *Corcea* costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

Banca de şcólă de I. *Dariu*, 30 b. plus 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educaţiunii de I. *Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b)

Idealul invĕţătorului român de *I. Dariu*, 40 b (plus porto 10 b.)

Tragedia Calvarului de abat. Henry Bolo traducere în românesce de membrii soc. de lect. „Inocenţiu M. Clain" din Blaşiu. Preţul 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto).

Lilice dela Pind, poesii macedonene originale şi daco-romane de P. *Vulcan*. cor 2 (pl. porto 10 b)

Cartea Săténului, novele de Em. *Pădeanu* cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„In vĕtóre" novele şi impresii de *Vlahuţă*, cor. 1·25 (porto 10 b.)

„Amicul tinerimei", Anul I. foiă de cunoscinţe folositóre de prof. I. *Moşil*, legat în păreţĭ tarĭ costă 5 cor. (por 20 b.)

Povestea despre prinţul Ahmed al Kamel seu Pribeagul îndrăgostit Tradusă de *Dr. T.* Preţul 60 b. (+6 b. porto)

Buchetul, culegere de cântărĭ bĕtrânescĭ şi naţionale de I. Pop Reteganul. Preţul 50 b. (cu porto 56 b.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viéţa Românilor bihorenĭ, de *L Rudow-Suciu.* 148 pag. 8⁰. Preţul. 1 cor. (+ 10 b. porto.)

Rîsete şi zîmbete, de *T. V. Gheaja*, cu 254 de anecdote, păcăliturĭ şi povestiri glumeţe. Preţul 60 b. (cu posta 70 b.)

125 chiuturĭ de carĭ strigă feciorii în joc, de *I. P. Reteganul.* Pr. 24 b, cu porto 30 b.

Nopţĭ de érnă novele pentru popor, de *George Simu.* Conţine novele cu tendinţe morale. Form. 4⁰ 250 pag. Preţul cor. 1.20 (cu posta cor. 1.30)

Opşagurĭ, cât cioplite cât pilite şi la lume împărţite, de *I. P. Reteganul.* Vre-o 60 de poesii glumeţe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

Schiţe din Italia de Teodor *Bulc*, preţul 2 cor. (+ 20 b. porto).

Amintirĭ din Grecia de Teodor *Bulc*; preţul cor. 1.20 (plus 10 b. porto).

Poesii poporale despre Avram Iancu adunate şi publicate de Simeon Fl. *Marian* Preţul 1 cor. (+ 10 b. porto)

Musa Someşană, poesii poporale din jurul Năsĕudului, culese de *Iuliu Bognariu.* Preţul 50 b. (cu posta 56 b.)

Teoria dramei cu un tractat introductiv despre frumos şi arta de prof. Dr. Iosif *Blaga* Preţul corône 3.60 (plus 30 b porto)

„Pe pragul mormêntului," de preotul *G. Simu*, conţine versurĭ funebrale pentru popor şi pentru inteligenţĭ. Pr. 50 banĭ (+ 6 b. porto.

Nu mĕ uita! Colecţiune de versurĭ pentru ocasiunĭ funebralĭ. Aranjată prin N. F. *Negruţiu.* Ediţ. IV. Preţul 50 banĭ. (+ 5 b. p.)

Bocete adecă **Cântărĭ la morţĭ**, adunate de *I. Pop-Reteganul.* Preţul 80 banĭ (+ 10 b. p.)

Călindarul Plugariului.

A apărut şi se póte procura de la tipografia *A. Mureşianu* — Braşov, „Călindarul Plugariului". Preţul, cu porto, **25 cr.** (50 banĭ).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obicĭnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor şi cele poştale, scala timbrelor, Mĕsurile, târgurile din Ardeal şi Ungaria şi lista advocaţilor români.

In *partea literară* vedem portretul bine reuşit al repausatului episcop *Mihail Pavel* cu o biografie, de Augustin Paul. Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Sĕ-l urmăm"). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cincĭ într'o păstaie (poveste de Andersen), Luléua lui moş Radu, Legenda pământului şi a muncii, de Dim. Dan, „Al mai tare om din lume" (poesie în dialect bănăţenesc) de regretatul tinĕr poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este şi în acest an bine representată prin următórele articole: „Duşmanii economiei" de Ioan Georgescu; „Plantarea pomilor" de A. Boldor, „Causele de ce sĕmĕnăturile sunt rele" de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricăciόse pomilor şi viilor", „Ce plătesce banul şi cum îl cruţăm noi?"

După partea economică urméză pe mai multe paginĭ diferite *„poveţe"*, apoi „Diverse" şi în fine „Anecdote şi Glume".

Ca adaos sunt şi anul acesta o mulţime de anunţurĭ.

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Decemvre n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120 35
Renta de corone ung. 4%	97 85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	90 80
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	97.90
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	200 —
Bonurĭ rurale croate-slavone	156.75
Impr. ung. cu premii	101 10
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	101.—
Renta de argint austr.	120.40
Renta de hârtie austr.	100.50
Renta de aur austr.	92 65
Losurĭ din 1860.	151.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.50
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	701.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	668 50
Napoleondorĭ	19.08
Mărcĭ imperiale germane	117.10
London vista	239.40
Paris vista	95 20
Rente austr. 4% de corone	95 20
Note italiene	—.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 12 Decemvre n. 1902.

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.94
Argint român.	„	18.80	„	18.88
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.07
Galbenĭ	„	11.20	„	10.30
Lire turcescĭ	„	21.40	„	21.50
Ruble Rusescĭ	„	2.54	„	—.—
Mărcĭ germane	„	117.25	„	—.—
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	102.—

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octob. st. n. 1902.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·20 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·13 min. séra.
IV. Tr. acc. la órele 6·45 m. dimin.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 6·55 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.18, cu Ciuc) Szereda, la óra 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3·15 m. p. m.

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gar. Bartolomeiu

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óre 8·50 mim. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Gyimes.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Brasov:

I. Tren accel. la órele 10·4 m. séra.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·23 min. p. m.
III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·55 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óre 8·25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgĭu, Ciuc-Sereda óra 8·2.)
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·50 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Sartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·50 min. séra. (Are legătură cu Tuşnad-Diuc-Gyimes).

A V I S.

Prenumeraţiile la **„Gazeta Transilvaniei"** se pot face şi reînoi orĭ şi când la 1-ma şi 15 a fie-cărei lunĭ.

Domnii abonenţi sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arete şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans".

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.